

Aan de raad van de gemeente
LEIDSCHENDAM-VOORBURG

**Leidschendam-
Voorburg**

Datum 16 januari 2023
Nummer 3165
Onderwerp Raadsbrief beantwoorden schriftelijke vragen fractie PvdA inzake opvang asielzoekers en huisvesting statushouders

Portefeuillehouder Wethouder Bremer
Behandeld door N Merkens

1. Aanleiding

Door de fractie PvdA zijn schriftelijke vragen ex. artikel 42 van het Reglement van Orde gesteld inzake noodopvang Den Haag. Hieronder volgt de beantwoording van de vragen.

2. Inhoudelijke uiteenzetting

Op 20 oktober 2022 stuurde de provincie Zuid-Holland een brief aan het college over de taakstelling voor het huisvesten van statushouders in het jaar 2022. Daaruit blijkt dat onze gemeente niet voldoet aan de taakstelling. Dit betekent dat onze gemeente onvoldoende huisvesting biedt voor statushouders en de provincie nóg strakker toezicht gaat houden als de gemeente per 1 januari 2023 de taakstelling van 2022 niet volledig heeft gerealiseerd.

Het college heeft in reactie op 1 december 2022 een brief aan de provincie Zuid-Holland gestuurd. In die brief informeert het college de provincie over de acties die in gang zijn gezet om aan de taakstelling te voldoen. Het college schrijft dat zij het belangrijk vindt om aan de taakstelling te voldoen en de opgelopen achterstand in te halen. De PvdA wil dit benadrukken. De PvdA staat voor een humane en rechtvaardige behandeling van asielzoekers en statushouders. Dit zijn mensen die meestal zijn gevlucht voor oorlog en geweld. Mensen die vaak een levensgevaarlijke en maandenlange reis achter de rug hebben, hopen op bescherming en een veilig plek in ons land. De PvdA vindt dat de overheid deze mensen moet beschermen en dat zij recht hebben op een veilige plek, ook in onze gemeente. Daarom hebben wij de volgende vragen:

Vraag 1

De afgelopen zomer waren mensonterende beelden te zien vanuit Ter Apel, waarbij honderden mensen die hier in Nederland asiel zochten buiten op de grond moesten slapen. Vindt het college deze kwetsbare groep mensen (asielzoekers en statushouders) belangrijk genoeg om daarvoor voldoende opvangplekken en huisvesting te realiseren in onze gemeente?

Antwoord

In 2022 jaar is er binnen de gemeente veel aandacht, tijd en capaciteit besteed aan de opvang en ondersteuning van vluchtelingen. Voor de zomer zijn 75 asielzoekers in de Kastelenring opgevangen. Een opgave die met spoed gerealiseerd is. Eenzelfde inspanning is geleverd voor de opvanglocatie voor Oekraïense ontheemden op de Vlietweg 16-17. Eerder in 2022 is een onderzoek gedaan naar beschikbare locaties in onze gemeente. Eén locatie was beschikbaar en is gereed gemaakt voor tijdelijke huisvesting van Oekraïense ontheemden.

Bovendien zijn er in 2022 meer dan 126 statushouders gehuisvest in Leidschendam-Voorburg. Ook in 2023 zal de gemeente statushouders huisvesten. Hiermee wordt bijgedragen aan de uitstroom van statushouders uit AZC's waarmee de opvanglocaties van het COA meer lucht krijgen. Hierover is doorlopend contact met het COA. Er is geen contact over een reguliere opvanglocatie in Leidschendam-Voorburg.

Vraag 2

De provincie schrijft dat de gemeente op basis van de cijfers van het COA per 20 september 2022 28% van de taakstelling heeft gerealiseerd. In hoeverre voldoet de gemeente inmiddels aan de taakstelling van het jaar 2022 en hoe groot is de totale achterstand van de gemeente?

Antwoord

De gemeente heeft haar taakstelling voor 2022 gerealiseerd. Op 23 december 2022 is de raad geïnformeerd over het realiseren van de taakstelling via de Raadsbrief Informeren over taakstelling huisvesting statushouders (raadsbrief 3151).

Vraag 3

Onze regio heeft een groot tekort aan opvangplekken en huisvesting voor asielzoekers en statushouders. Dit wordt recentelijk nogmaals bevestigd door de gemeente Den Haag in de brief van 5 december 2022 aan ons college. Wat zijn de meest recente cijfers met betrekking tot de opvang van asielzoekers en huisvesting voor statushouders in onze gemeente?

Antwoord

In 2022 zijn in de gemeente Leidschendam-Voorburg er 131 statushouders gehuisvest. De taakstelling was in 2022 in totaal 126. De taakstelling voor het eerste half jaar in 2023 is 92 te huisvesten statushouders.

Er worden momenteel geen asielzoekers opgevangen in een centrale opvanglocatie in Leidschendam-Voorburg.

Vraag 4

Door het tekort aan opvangplekken en doorstroom van statushouders verblijven veel mensen langere tijd in (crisis)noodopvanglocaties. Deze locaties voldoen vaak niet aan internationale normen en Europese regelgeving voor asielopvang, wat op 20 december 2022 nogmaals is bevestigd in de uitspraak van het gerechtshof in Den Haag. Het is dus belangrijk dat gemeenten voor voldoende huisvesting zorgen voor statushouders. Het college schreef op 1 december 2022 in de brief aan de provincie dat zij het belangrijk vindt om aan de taakstelling voor het huisvesten van statushouders te voldoen en de opgelopen achterstand in te halen. Hoe verhoudt deze uitspraak zich tot het feit dat de gemeente per 20 september 2022 slechts 28% van de taakstelling voor het huisvesten van statushouders heeft gerealiseerd en de achterstand niet wordt ingehaald?

Antwoord

Zie antwoord op vraag 2.

Vraag 5

De provincie houdt toezicht op de gemeentelijke taakstelling voor het huisvesten van statushouders. Daarvoor gebruikt de provincie een interventieladder. Hoe hoger de gemeente op de ladder is ingeschaald, hoe strakker de provincie toezicht gaat houden. Omdat onze gemeente in het verleden de taakstelling niet volledig realiseerde, staat de gemeente relatief hoog op de interventieladder ingeschaald. In de brief van 20 oktober 2022 schrijft de provincie dat zij op het punt staat om nog strakker toezicht te gaan houden als de gemeente de taakstelling van 2022 niet volledig realiseert. Wat vindt het college hiervan?

Antwoord

Er is geen sprake meer van verscherpt toezicht: zie antwoord op vraag 2.

Vraag 6

Het college schrijft dat zij de taakstelling op korte en langere termijn wil realiseren. Het analyseren van een probleem is de eerste stap op weg naar de oplossing ervan. Heeft het college daarom een goede probleemanalyse laten uitvoeren naar het niet realiseren van de taakstelling en het oplopen van de achterstand? Zo ja, hoe is die analyse uitgevoerd en wat waren de resultaten? Zo nee, waarom niet en gaat het college dit alsnog laten doen?

Antwoord

Er is geen opdracht gegeven voor het uitvoeren van een probleemanalyse omdat hier geen aanleiding toe was. Samen met partners is er een goed beeld van oorzaken en kansen. Het college zal niet alsnog een probleemanalyse laten uitvoeren.

Vraag 7

Wat zijn de achterliggende oorzaken voor het niet behalen van de taakstelling en de opgelopen achterstand?

Antwoord

De opgelopen achterstand en het verscherpt toezicht van de provincie is het gevolg van een aantal jaren waarin de huisvesting van statushouders zeer lastig was. De belangrijkste oorzaken zijn de verhoogde instroom en de krapte op de woningmarkt.

De taakstelling voor 2022 is gerealiseerd, zie het antwoord op vraag 2.

Vraag 8

Welke acties had het college in het verleden moeten nemen om de achterstand te voorkomen en wél te kunnen voldoen aan de taakstelling?

Antwoord

Het college is van mening dat er geen wezenlijke acties zijn die niet ingezet of onderzocht zijn waarmee in het verleden de achterstand had kunnen worden voorkomen.

Vraag 9

Het college schrijft dat zij de taakstelling op langere termijn wil realiseren en beschrijft daarvoor acties in de brief van 1 december 2022. Waarop baseert het college de veronderstelling dat met deze acties de taakstelling op langere termijn kan worden gerealiseerd?

Antwoord

In de betreffende brief schrijft het college dat ze met de acties ernaar streeft om de taakstelling voor 2022 en 2023 in samenwerking met haar partners te realiseren. Het college heeft de wil en de wens om de taakstelling te realiseren. Omdat er veel afhankelijkheden zijn, zoals bijvoorbeeld mutaties in het woningbouwbestand, kan de gemeente hier geen garantie voor geven. De taakstelling is voor 2023 opnieuw verhoogd en de beschikbare woonruimte is beperkt.

Vraag 10

De eerste actie die het college beschrijft betreft het borgen van de nauwe samenwerking voor een efficiënte en effectieve uitvoering. Daartoe faciliteert het college het overleg tussen COA, woningcorporaties en vluchtelingenwerk. Wat bedoelt het college hiermee en hoe gaat dit er concreet voor zorgen dat de gemeente de eigen taakstelling gaat realiseren?

Antwoord

Het college bedoelt hiermee de structurele uitvoeringsoverleggen die zij organiseert met de corporaties, Vluchtelingenwerk en het COA. Tijdens deze overleggen worden de beschikbare woningen, de mogelijke matches en eventuele knelpunten besproken.

Hiermee worden problemen en kansen vroegtijdigesignaleerd en in samenwerking opgepakt. Deze nauwe samenwerking is randvoorwaardelijk voor het realiseren van de taakstelling.

Vraag 11

De tweede actie die het college beschrijft betreft het opstellen van nieuwe prestatieafspraken met de woningcorporaties. Over welke prestatieafspraken gaat het hier concreet en wanneer kan de raad deze nieuwe prestatieafspraken verwachten?

Antwoord

Het betreft de Prestatieafspraken sociaal wonen Leidschendam-Voorburg Jaarschijf 2023 waarover de raad op 13 december 2022 via een raadsbrief is geïnformeerd (raadsbrief 3945)

Vraag 12

De derde actie die het college beschrijft betreft het onderzoeken van de kansen van regionale matching en indien mogelijk hiermee experimenteren. In hoeverre gaat dit op korte en lange termijn concreet zorgen voor meer huisvesting voor de doelgroep vergunninghouders in de gemeente en daarmee realisatie van de taakstelling?

Antwoord

Dit is een vorm van regionale samenwerking waarin de type huishoudens die gekoppeld worden aan een gemeente, gematched worden met de beschikbare woningen. Bijvoorbeeld: een gemeente met veel studentenhuisvesting zou studenten op de wachtlijst van een andere gemeente kunnen overnemen. Het regionaal uitwisselen van koppelingen is een kans voor snellere huisvesting van statushouders die (lang) wachten op een geschikte woning.

Vraag 13

De vierde actie die het college beschrijft betreft het continueren en wanneer mogelijk uitbreiden van het woningdelen. Heeft het college een beeld van locaties in onze gemeente waarbij woningdelen potentieel kan worden uitgebreid voor de doelgroep statushouders? Zo ja, welke locaties zijn dit en hoeveel extra huisvesting wordt hiermee gerealiseerd voor statushouders? Zo nee, gaat het college dit in kaart brengen?

Antwoord

Het woningdelen gebeurt in samenwerking met de woningcorporaties. Er zijn momenteel 2 deelwoningen in de gemeente. Wanneer de corporaties een woning vrij krijgen die geschikt (te maken) is voor het woningdelen, informeren zij de gemeente hierover.

Vraag 14

De vijfde actie die het college beschrijft betreft het realiseren van flexwoningen. Het college schrijft dat de doelgroep statushouders een van de aangewezen doelgroepen is. Hoeveel procent van de flexwoningen gaat het college bestemmen voor de doelgroep statushouders? Om hoeveel woningen gaat dit?

Antwoord

De flexwoningen zijn een tijdelijke oplossing voor het tekort aan passende woonruimte voor statushouders en andere doelgroepen van spoedzoekers. Daartoe behoren starters, studenten, mensen die gescheiden zijn, arbeidsmigranten en mensen die voor werk of stage korte tijd huisvesting nodig hebben. Het college heeft nog geen concreet percentage van de flexwoningen voor de doelgroep statushouders. Hierover wordt de raad vanuit het project Flexwonen op een later moment geïnformeerd. Zie ook raadsbrief 3065 van 22 november 2022.

Vraag 15

Het college beschrijft het realiseren van flexwoningen als een van de acties om de (toekomstige) taakstelling te kunnen realiseren. Tegelijkertijd schrijft het college dat de haalbaarheid van flexwonen op een aantal vermelde locaties nog hoogst onzeker is. Gezien de kennelijk grote onzekerheid rondom flexwoningen, hoe realistisch vindt het college het dat flexwoningen daadwerkelijk bij gaan dragen aan de realisatie van de taakstelling op korte en lange termijn?

Antwoord

De gemeente streeft ernaar voor 2024 voor 200 huurders flexwoningen te realiseren om de druk op de sociale woningmarkt te verlichten. Het college vindt het zeer realistisch dat flexwoningen bijdragen aan de realisatie van de taakstelling. Dit is mede afhankelijk van de financiële haalbaarheid. Het technische en financiële haalbaarheidsonderzoek voor de beoogde flexwoonlocaties loopt nog. De inmiddels toegekende rijkssubsidies worden ingezet om tot haalbare plannen te komen. Aan de raad worden de concrete plannen voor flexwonen op locatieniveau ter besluitvorming voorgelegd. Zie ook raadsbrief 3065 van 22 november 2022.

Vraag 16

Hoe gaat het college borgen dat voldoende flexwoningen beschikbaar komen voor de doelgroep statushouders, zodat kan worden voldaan aan de taakstelling op korte en lange termijn?

Antwoord

De flexwoningen zijn een deeloplossing voor het realiseren van de taakstelling in 2023 en verdere jaren. De flexwoningen worden ook beschikbaar voor de huisvesting van andere groepen spoedzoekers. Samen met partners, bijvoorbeeld de corporaties, wordt onderzocht welke andere mogelijke deeloplossingen er zijn.

Vraag 17

De zesde actie die het college beschrijft betreffen voor de langere termijn de concrete woningbouwplannen voor minimaal 750 sociale huurwoningen voor 2030. Welke bouwplannen zijn dit, hoeveel sociale huurwoningen worden per plan gerealiseerd en wanneer zijn de afzonderlijke plannen naar verwachting gerealiseerd?

Antwoord

De woningbouwplannen waarin de opgave voor het toevoegen van minimaal 750 sociale huurwoningen voor 2030 wordt meegenomen, zijn opgenomen in de Bouwsteen groene woongemeente. Grote projecten met sociale woningbouw zijn Overgoo, de Star, Klein Plaspoelpolder, Appelgaarde en Diaconessenhuis. De Verordening sociale en middeldure woningbouw Leidschendam-Voorburg 2022 schrijft voor dat per woningbouwproject minimaal 30% sociale huurwoningen moeten worden gerealiseerd.

Vraag 18

In hoeverre gaat de bouw van de sociale huurwoning vervolgens naar verwachting bijdragen aan de realisatie van de taakstelling in onze gemeente? Hoeveel procent van die sociale huurwoningen gaat het college bestemmen voor statushouders? Hoeveel sociale huurwoningen zijn er naar verwachting nodig zijn om de taakstelling op korte en langere termijn te kunnen realiseren?

Antwoord

Bijna alle statushouders krijgen een sociale huurwoning aangeboden. Uitbreiding van het aantal sociale huurwoningen betekent dat er ook meer woningen mogelijk voor statushouders beschikbaar kunnen komen, veelal in de bestaande bouw. In de prestatieafspraken wordt met de corporaties afgesproken hoeveel woningen er aan statushouders aangeboden kunnen worden. Deze afspraken worden jaarlijks opgesteld en vastgelegd.

Omdat de hoogte van de taakstelling sterk varieert, kan er op de lange termijn geen concreet aantal benodigde woningen genoemd worden. Op korte termijn zijn er 92 statushouders die gehuisvest moeten worden in het eerste half jaar van 2023. Hoeveel woningen dit zijn, hangt af van de samenstelling van het gezin.

Vraag 19

De bouw van sociale huurwoningen staat in onze gemeente onder druk. Zo wordt de 30% norm voor sociale woningbouw in praktijk regelmatig niet behaald. Welke acties gaat het college nemen om ervoor zorgen dat er op korte en lange termijn daadwerkelijk voldoende sociale huurwoningen komen voor de specifieke doelgroep statushouders?

Antwoord

Sinds 2018 is de initiatiefnemer tot woningbouw op grond van de Beleidsregels woningbouw, nu vervat in de Verordening, genoemd in het antwoord op vraag 17, verplicht om in zijn woningbouwplan minimaal 30% sociale huurwoningen te realiseren.

Sinds 2018 is er voor in totaal 2 woningbouwplannen (in 2020 en 2021) door de initiatiefnemer een afkoopsom betaald in de reserve Verevening Sociale Woningbouw voor het niet behalen van het verplichte aandeel 30% sociale huurwoningen. Hierover is de raad geïnformeerd bij brief van 23 augustus 2022 (2825). Het is dus niet juist dat de 30%-norm voor sociale woningbouw in de praktijk regelmatig niet wordt gehaald.

Vraag 20

In de brief van 1 december 2022 schrijft het college dat (financiële) deskundigheid en ondersteuning van het rijk en de provincie randvoorwaardelijk zijn om de taakstelling te kunnen realiseren. Om welke deskundigheid en ondersteuning gaat het hierbij?

Antwoord

Het Rijk en de provincie adviseren desgevraagd op basis van hun kennis en ervaring over de aanpak van het haalbaarheidsonderzoek van de beoogde locaties, omgevingsmanagement, planologische procedures en (civiel)technische opgaven.

Vraag 21

Is het mogelijk om als gemeente zelf voor deze deskundigheid en ondersteuning te zorgen (dekking uit eigen middelen) en wat is daarbij van de raad nodig?

Antwoord

Voor flexwonen is een projectorganisatie ingericht waarin de gemeente en de woningcorporaties vanuit ieders verantwoordelijkheid hun expertise inbrengen. Zo nodig wordt externe deskundigheid ingehuurd. De hiermee gemoeid zijnde kosten worden in beeld gebracht.

In de begroting 2023-2026 (jaarschijf 2023) is een bedrag van € 70.000 geraamd voor kosten in het kader van flexwonen (bron coalitieakkoord 2022-2026). Zo nodig wordt de raad een voorstel voorgelegd voor aanvullende dekking van kosten die dit project met zich meebrengt.

Vraag 22

Vindt het college deze mensen (statushouders en asielzoekers) belangrijk genoeg om meer eigen verantwoordelijkheid te nemen en eigen middelen in te zetten?

Antwoord

Het college neemt reeds haar eigen verantwoordelijkheid met het realiseren van de taakstelling huisvesting statushouders. Zie antwoord op vraag 21 voor de inzet van middelen voor het project flexwonen.

Vraag 23

Vindt het college solidariteit richting andere Nederlandse gemeenten belangrijk genoeg om meer eigen verantwoordelijkheid te nemen en eigen middelen in te zetten?

Antwoord

Het college neemt reeds haar eigen verantwoordelijkheid met het realiseren van de taakstelling huisvesting statushouders. Bovendien is het college regionaal en provinciaal betrokken bij de gesprekken over het (gezamenlijk) realiseren van de opgaven voor huisvesting statushouders, opvang van Oekraïense ontheemden en opvang van asielzoekers. Zie antwoord op vraag 21 voor de inzet van middelen voor het project flexwonen.

Vraag 24

In de collegemail van 29 november 2022 informeert het college de raad over de brief van de provincie Zuid-Holland inzake de taakstelling voor het huisvesten van statushouders. Het college geeft in de mail aan dat de raad middels een raadsbrief verder geïnformeerd wordt. Wanneer kan de raad deze raadsbrief verwachten?

Antwoord

Op 23 december 2022 is de raad geïnformeerd over het realiseren van de taakstelling via de brief Raadsbrief Informeren over taakstelling huisvesting statushouders (raadsbrief 3151).

Vraag 25

Het kabinet werkt op dit moment aan de nieuwe Spreidingswet Asiel. Met deze wet, die naar verwachting per 1 februari 2023 van kracht wordt, krijgen gemeenten een grotere verantwoordelijkheid voor de opvang van asielzoekers. Hoe kijkt het college tegen deze grotere verantwoordelijkheid aan en is het college voorbereid op de toekomstige opgave?

Antwoord

Naar aanleiding van de nieuwe (concept) Asielwet is het college regionaal en provinciaal betrokken bij de gesprekken over het (gezamenlijk) realiseren van de opgaven voor huisvesting statushouders, opvang van Oekraïense ontheemden en opvang van asielzoekers. Dit maakt dat dit onderwerp aankomend jaar aan veel veranderingen onderhevig is. Ook in 2023 gebeurt er veel en volgen ontwikkelingen elkaar op. Hierover wordt de raad tijdig geïnformeerd.

Vraag 26

Heeft het college een concreet beeld of degelijke schatting van de opgave die op korte en lange termijn op de gemeente af komt? Dit betekent zowel de toekomstige taakstelling als ook andere opgaven die op de gemeente afkomen zoals de nieuwe Spreidingswet Asiel die naar verwachting in februari 2023 in werking gaat treden. Indien ja, wat wordt de verwachte opgave voor onze gemeente op korte en lange termijn? Indien nee, gaat het college hier alsnog een degelijk onderzoek naar laten uitvoeren om zo goed mogelijk voorbereid te zijn op de opgave en niet te worden overvallen?

Antwoord

De taakstelling voor het eerste half jaar van 2023 is 92 te huisvesten statushouders. De taakstelling voor het tweede half jaar wordt in het voorjaar van 2023 bekend gemaakt. De hoogte van de taakstelling kan sterk variëren. Als de concept spreidingswet in februari 2023 van kracht wordt, wordt er ook een inschatting van het rijk gegeven van de landelijke, provinciale en regionale opgave.

Vraag 27

Vindt het college de doelgroepen asielzoekers en statushouders belangrijk genoeg om een concreet plan van aanpak uit te gaan werken dat erop is gericht om structureel voldoende opvangplekken en huisvesting in de gemeente te realiseren?

Antwoord

Het college is regionaal en provinciaal betrokken bij de gesprekken over het (gezamenlijk) realiseren van de opgaven voor huisvesting statushouders, opvang van Oekraïense ontheemden en opvang van asielzoekers. Naar aanleiding van deze gesprekken wordt verder bekeken welke opgave concreet voor Leidschendam-Voorburg in verschiet ligt en wat hiervoor nodig is.

Vraag 28

Om voor voldoende opvang en huisvesting voor asielzoekers en statushouders te kunnen zorgen, dienen keuzes door het college moeten worden gemaakt. Zo zullen onder meer voldoende sociale huurwoningen moeten worden gaan gebouwd en moeten deze ook in voldoende mate terechtkomen bij deze mensen. Vindt het college deze mensen (statushouders en asielzoekers) belangrijk genoeg om deze kwetsbare doelgroep prioriteit te geven bij toekomstige keuzes? Dit betekent bijvoorbeeld bij bouwplannen kiezen voor een hoger percentage sociale huurwoningen in plaats van een business case die meer winst oplevert.

Antwoord

Bij alle initiatieven tot woningbouw voert het college de door de raad vastgestelde Verordening sociale en middeldure woningbouw Leidschendam-Voorburg 2022 uit. Daarin is bepaald dat de initiatiefnemer tot woningbouw per woningbouwproject minimaal 30% sociale huurwoningen moet realiseren.

Datum 16 januari 2023
Nummer 3165
Pagina 11/11

Op grond in eigendom van de gemeente kan de raad kiezen voor 100% sociale woningbouw. In 2016 is deze keuze gemaakt voor de locaties Overgoo, De Star en de Rijnlandlaan. Aan de Rijnlandlaan zijn inmiddels 48 sociale huurwoningen opgeleverd.

De nieuwbouwwoningen vergroten het woningaanbod voor alle woningzoekenden en worden niet specifiek bestemd voor statushouders. Gelet op de urgentie worden statushouders veelal in de bestaande bouw gehuisvest.

burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

A. van Mazijk
secretaris

J.G. Bijl
burgemeester